

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПЛКИ
ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Приймальна комісія

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор університету

д.і.н., професор _____ О.О. Нестуля

«___» _____ 2016 р.

ПРОГРАМА
фахових вступних випробувань

для вступу на навчання

за ступенем «Магістр»

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Освітня програма «Фінанси і кредит»

Рекомендовано до затвердження

на засіданні приймальної комісії

протокол № 59 від 23.12.2016 р.

Відповідальний секретар

приймальної комісії

_____ О. С. Куцевол

Упорядники: Буцька О.Ю., доцент кафедри фінансів та банківської справи, к.е.н.
Сидоренко-Мельник Г.М., доцент кафедри фінансів та банківської справи, к.е.н.
Фисун І.В., доцент кафедри фінансів та банківської справи, к.е.н.
Яріш О.В., доцент кафедри фінансів та банківської справи, к.е.н.
Галагуз Г.М., старший викладач кафедри фінансів та банківської справи

Рецензенти: Михайлова Н. В., доцент кафедри фінансів та банківської справи, к.е.н.;
Тимошенко О. В., доцент кафедри фінансів та банківської справи, к.е.н.

Розглянуто на засіданні кафедри
фінансів та банківської справи
«23» грудня 2016 р.
протокол № 5
Зав. кафедри _____ В.В. Карцева

Зміст

Пояснювальна записка.....	4
Перелік питань, що виносяться на вступне випробування.....	5
Критерії оцінювання.....	9
Список рекомендованої літератури.....	10

Пояснювальна записка

Освітньо-професійною програмою підготовки магістрів зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (освітня програма «Фінанси і кредит») при вступі на навчання за освітнім ступенем для випускників, що мають диплом бакалавра, передбачається складання вступного іспиту.

Перелік питань для підготовки до іспиту базується на навчальному матеріалі фундаментальних та спеціальних дисциплін, що вивчались за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра.

Мета фахових вступних випробувань. Вступ на навчання за освітнім ступенем магістра полягає у визначенні рівня підготовленості вступників, які бажають навчатись у Полтавському університеті економіки і торгівлі за фахом «Фінанси, банківська справа та страхування».

Вимоги до здібностей і підготовленості абітурієнтів. Для успішного засвоєння освітньо-професійної програми підготовки фахівців освітнього ступеня магістра абітурієнти повинні мати базову вищу освіту та здібності до володіння знаннями, уміннями і навичками в галузі природничо-наукових, загальноекономічних та спеціально-економічних наук.

Характеристика змісту програми. Програма фахових вступних випробувань спирається на освітньо-професійну програму підготовки бакалавра за напрямом підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит» та відповідає вимогам до студентів, визначеним у галузевих стандартах вищої освіти даного освітнього ступеня.

Порядок проведення фахових вступних випробувань визначається Положенням про приймальну комісію ПУЕТ та Положенням про предметні екзаменаційні та фахові атестаційні комісії з проведення вступних випробувань.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

Навчальна дисципліна «Фінанси підприємств»

1. Сутність та призначення фінансів підприємств.
2. Функції та принципи організації фінансів підприємств.
3. Організація фінансової роботи та фінансової служби на підприємстві.
4. Фінансові ресурси та джерела їх формування.
5. Економічна характеристика і класифікація грошових потоків підприємств.
6. Характеристика грошових надходжень підприємств.
7. Характеристика витрат підприємства.
8. Сутність прибутку та його класифікація.
9. Рентабельність підприємства та показники, що її характеризують.
10. Механізм формування та розподілу чистого прибутку підприємства, його планування.
11. Система оподаткування підприємств.
12. Прямі податки: економічний зміст та порядок сплати.
13. Непрямі податки: економічний зміст та порядок сплати.
14. Місцеві податки та збори, що сплачують суб'єкти господарської діяльності.
15. Склад, структура і кругообіг основних засобів.
16. Амортизація і знос основних засобів.
17. Капітальні вкладення, їх класифікація та джерела фінансування.
18. Оборотні активи підприємств, їх склад та структура.
19. Показники ефективності використання оборотних активів.
20. Сутність та принципи організації грошових розрахунків.
21. Класифікація готівкових та безготівкових розрахунків, характеристика їх видів.
22. Розрахунково-платіжна дисципліна та санкції в системі грошових розрахунків.
23. Необхідність, сутність, форми та види кредиту.
24. Банківський кредит, його класифікація, порядок отримання і погашення.
25. Сутність та організація фінансового планування на підприємстві.
26. Види фінансових планів та їх характеристика.
27. Сутність та інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану підприємства.
28. Система показників оцінки фінансового стану підприємства.
29. Економічна сутність санації, порядок її проведення та фінансові джерела.
30. Економічна сутність банкрутства та його види.

Навчальна дисципліна «Податкова система»

1. Сутність податків та їх призначення.
2. Функції податків та їх практична реалізація.
3. Принципи побудови податкової системи.
4. Класифікація податків.

5. Сутність податкової політики та її зв'язок з податковою системою.
6. Особливості податкової політики в Україні.
7. Сутність, зміст та напрями податкової роботи.
8. Структура Державної фіскальної служби України.
9. Функції, права та обов'язки працівників Державної фіскальної служби України.
10. Значення та завдання обліку платників податків.
11. Фінансові санкції за порушення податкового законодавства.
12. Адміністративні штрафи, джерела їх сплати.
13. Порядок нарахування пені за прострочення податкових платежів.
14. Сутність та види непрямих податків.
15. Економічний зміст і призначення ПДВ.
16. Порядок визначення ПДВ до сплати в бюджет.
17. Призначення акцизного податку.
18. Види підакцизних товарів і механізм побудови ставок акцизного податку.
19. Види мита, порядок його нарахування і сплати.
20. Економічна сутність податку на прибуток підприємств.
21. Пільги при оподаткуванні податком на прибуток підприємств.
22. Сутність та призначення плати за землю.
23. Оподаткування доходів громадян.
24. Податкова соціальна пільга та порядок її визначення.
25. Податкова знижка та порядок її використання.
26. Ресурсні платежі, порядок їх сплати.
27. Місцеві податки, збори, порядок їх стягнення.
28. Єдиний податок: платники, об'єкт оподаткування, порядок визначення бази оподаткування, ставки
29. Транспортний податок: платники, об'єкт оподаткування, ставки податку.
30. Оподаткування майна в Україні.

Навчальна дисципліна « Бюджетна система »

1. Бюджет держави як економічна категорія.
2. Бюджет як основний фінансовий план держави. Правовий характер бюджету як фінансового плану.
3. Бюджетна політика як складова фінансової та загальноекономічної політики держави. Порядок та суб'єкти її формування. Характеристика основних напрямків сучасної бюджетної політики в Україні.
4. Бюджет як елемент підсистеми державних фінансів і фінансової системи держави.
5. Взаємодія державного бюджету з іншими ланками фінансової системи і ланками підсистеми державних фінансів.
6. Поняття бюджетного устрою. Чинники, що визначають бюджетний устрій.
7. Поняття та принципи побудови бюджетної системи.

8. Засади розмежування доходів та видатків між окремими бюджетами. Форми взаємозв'язків між бюджетами.
9. Поняття та складові бюджетного процесу. Зміст окремих стадій бюджетного процесу.
10. Міжбюджетні відносини. Субсидії, субвенції, дотації, вилучення бюджетних надлишків як форми взаємовідносин між бюджетами та бюджетного регулювання.
11. Контроль за виконанням державного та місцевих бюджетів. Функції органів влади та управління у цій сфері.
12. Доходи бюджету як соціально-економічна категорія. Бюджетна класифікація доходів бюджету.
13. Характеристика методів формування бюджетних доходів. Джерела формування доходів бюджету.
14. Розмежування доходів між державним бюджетом та місцевими бюджетами.
15. Податковий метод формування доходів бюджету. Загальна характеристика податкової системи України.
16. Сутність видатків бюджету. Бюджетна класифікація видатків бюджету.
17. Бюджетне фінансування та його форми: кошторисне фінансування, державне фінансування інвестицій, позики з бюджету, державні дотації.
18. Бюджетний дефіцит як чинник державного кредиту: поняття та причини виникнення.
19. Сутність кошторисного фінансування. Основні сфери, які охоплює кошторисне фінансування.
20. Поняття, суть кошторису, відмінності від інших видів фінансових планів. Види кошторисів.
21. Кошторис загальноосвітньої школи. Впорядкування умов оплати праці працівників навчальних закладів на основі Єдиної тарифної сітки.
22. Особливості кошторисів медичних закладів. Впорядкування умов оплати праці працівників закладів охорони здоров'я на основі Єдиної тарифної сітки.
23. Особливості кошторисного фінансування культурно-освітніх закладів. Впорядкування умов оплати праці працівників культури на основі Єдиної тарифної сітки.
24. Особливості кошторисів закладів вищої освіти в Україні.

Навчальна дисципліна «Фінансовий ринок»

1. Економічна сутність та функції фінансового ринку.
2. Моделі та інструментарій фінансового ринку.
3. Класифікація фінансового ринку.
4. Напрями та форми державного регулювання фінансового ринку.
5. Види фінансового посередництва та категорії фінансових посередників.
6. Особливості функціонування інститутів спільного інвестування в Україні.
7. Роль і функції недержавного пенсійного фонду України як фінансового посередника

8. Національна депозитарна система України: структура та функції.
9. Методи зниження ризику на фінансовому ринку
10. Сутність та структура ринку цінних паперів.
11. Класифікація фінансових інструментів фондового ринку.
12. Первинний ринок цінних паперів: його сутність і функції.
13. Вторинний ринок цінних паперів і його функції.
14. Інфраструктура ринку цінних паперів.
15. Лістинг. Вимоги до цінних паперів, що обертаються на фондових біржах України.
16. Поняття і класифікація біржових угод. Типи котирувань.
17. Поняття фондових індексів та методичні підходи до їх розрахунку.
18. Економічна сутність похідних цінних паперів.
19. Порівняльна характеристика форвардних, ф'ючерсних контрактів та опціонів.
20. Сутність та класифікація фінансових ризиків.
21. Поняття фондової біржі, її основні ознаки і функції.
22. Валютне регулювання і валютний контроль.
23. Грошовий ринок як складова фінансового ринку.
24. Суб'єкти та функції грошового ринку.
25. Фінансові інструменти грошового ринку.
26. Валютний ринок: його сутність і функції.
27. Особливості валютного обігу в Україні.
28. Фінансові інструменти валютного ринку.
29. Структура міжнародного фінансового ринку.
30. Функції Міжнародного валютного фонду та його вплив на економіку України.

Навчальна дисципліна «Страхування»

1. Фінансова надійність страхової компанії та її основні ознаки.
2. Економічний зміст складових доходів та витрат страховика.
3. Організаційна будова страхового ринку України.
4. Необхідність проведення особистого страхування, його підгалузі. Галузі страхування.
5. Перестраховання, його основна та додаткові функції.
6. Форми та методи проведення перестраховальних операцій.
7. Економічна сутність, особливості і значення страхування від нещасних випадків.
8. Умови та порядок проведення страхування автотранспортних засобів.
9. Сутність, необхідність і порядок страхування особистого майна громадян
10. Види договорів обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів.
11. Об'єднання страховиків. Моторне (транспортне) страхове бюро України
12. Класифікація страхування за економічною ознакою
13. Платоспроможність страховика: алгоритм розрахунку.

14. Види страхових посередників та їх роль на страховому ринку
15. Будова страхового тарифу та порядок розрахунку його складових.
16. Страхування життя: сутність та види.
17. Співстрахування та механізм його застосування
18. Сутність та значення медичного страхування, види добровільного медичного страхування
19. Особливості оподаткування страхової діяльності
20. Страхові резерви: сутність та значення

Критерії оцінювання знань

Оцінювання знань абітурієнтів проводиться за 100-бальною шкалою. При цьому використовуються такі критерії:

90-100 (відмінно)	абітурієнт дав правильну, вичерпну відповідь на поставлене питання, продемонстрував глибокі знання понятійного апарату і літературних джерел, уміння аргументувати своє ставлення до відповідних категорій, залежностей, явищ.
82-89 (дуже добре)	абітурієнт загалом відповів на поставлене запитання, але не спромігся переконливо аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарату, припустив несуттєву помилку і відповіді.
74-81 (добре)	абітурієнт отримує за правильну відповідь з двома-трьома суттєвими помилками.
64-73 (задовільно-непогано)	абітурієнт дав неповну відповідь на запитання, ухилився від аргументації, показав задовільні знання літературних джерел.
60-63 (задовільно достатньо)	абітурієнт має неповне знання програмного матеріалу, але отримані знання відповідають мінімальним критеріям оцінювання.
0-59 (незадовільно)	абітурієнт дав неправильну відповідь, показав незадовільні знання понятійного апарату і спеціальної літератури, ухилився від аргументації або взагалі не відповів.

Екзаменаційний білет містить 3 питання з основних розділів, наведених у Програмі.

Список рекомендованої літератури

1. Бюджетний Кодекс України [Електронний ресурс] : від 8 лип. 2010 р. №2456-VI : станом на 19 трав. 2011 р. / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу : [http:// zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua). – Назва з екрана.
2. Господарський кодекс України [Електронний ресурс]: від 16.01. 2003 р. № 435-IV : станом на 03 січ. 2015 р. / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу : <http:// zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
3. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]: від 02.12.2010 р. № 2755-VI : станом на 01 січ. 2016 р. / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу : <http:// zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
4. Про страхування [Електронний ресурс]: Закон України від 7 березня 1996 р. № 85/96-ВР : станом на 12.12.2013 / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу : <http:// zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
5. Про цінні папери та фондовий ринок [Електронний ресурс]: Закон України від 23.02.2006 р. №3480-IV: станом на 06.11.2014 / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу : <http:// zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
6. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс]: Закон України від 07.12.2000 р. №2121-III: станом на 10.01.2015 / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу : <http:// zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
7. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг [Електронний ресурс]: Закон України від 12.07.2001 р. № 2664-III: станом на 20.07.2014 / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу : <http:// zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
8. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні [Електронний ресурс]: Закон України від 30.10.1996 № 448/96-ВР станом на 26.10.2014 / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу : <http:// zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
9. Азаренкова Г. М. Фінанси підприємств : навч. посібник [для самост. вивч. дисципліни] / Г. М. Азаренкова, Т. М. Журавель, Р. М. Михайленко – 3-тє вид., виправ. і доповн. – Київ : Знання-Прес, 2009. – 300 с.
10. Бюджетна система : навч. посібник / К. М. Владимиров, Л.О. Абсава, Л. В. Владимірова, Т.К. Мінза. – К. : Кондор, 2009. – 220 с.
11. Бюджетна система : підручник / В. М. Федосов, С. І. Юрій. – Київ : Центр учбової літератури ; Тернопіль : Економічна думка, 2012. – 871 с.
12. Гавриленко Н. В. Податкова система : навч. посібник / Н. В. Гавриленко. – Львів : Новий світ-2000, 2012. – 328 с.

13. Говорушко Т. А. Страхові послуги : навч. посібник / Т. А. Говорушко.– Київ : Центр учбової літ-ри, 2011.– 400 с.
14. Данілов О. Д. Фінанси підприємств у запитаннях і відповідях : навч. посібник / О. Д. Данілов, Т. В. Паєнтко – Київ : Центр учбової літ-ри, 2011. – 256 с.
15. Еш С.М. Фінансовий ринок: [навч. посібник] / С.М. Еш. - К. : Центр навчальної літератури , 2011. - 528 с.
16. Мединська Т.В. Податкова систем: навч. посібник / Т.В. Мединська, Н. І. Власюк. – 3-тє вид., переробл. та доповн. – Львів : Магнолія-2006 , 2012. – 424 с.
17. Непочатенко О. О. Фінанси підприємств : підручник / О. О. Непочатенко, Н. Ю. Мельничук – Київ : Центр учбової літ-ри, 2013. – 504 с.
18. Педченко Н. С. Податкова система : навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни за кредитно-модульною системою організації навчального процесу / Н. С. Педченко, О. Ю. Буцька. – Полтава : ПУЕТ, 2014 . – 130 с.
19. Подольська В. О. Фінансовий аналіз : навч. посібник / В. О. Подольська, О. В. Яріш. – Київ : Центр навчальної літ-ри, 2007. – 488 с.
20. Слав'юк Р.А. Фінанси підприємств : підручник / Р. А. Слав'юк ; Національний банк України, Університет банківської справи. – Київ : УБС НБУ : Знання, 2010. – 550 с.
21. Фастовець А. А. Фінанси підприємств : навчально – методичний посібник для самостійного вивчення за кредитно-модульною системою організації навчального процесу / А. А. Фастовець, І. В. Нартова – Полтава : ПУСКУ, 2007. – 121с.
22. Фінанси підприємств : підручник / [А. М. Поддєрьогін, М. Д. Білик, Л. Д. Буряк та ін.] ; кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. – 6-те вид., переробл. та доповн. – Київ : Вид-во КНЕУ, 2013. – 519 с.
23. Фінанси підприємств : за модульною системою навчання : теоретично практичний посібник / В. П. Шило; С. Б. Ільїна; С. С. Доровська; В. В. Барабанова. – Київ : Професіонал , 2006. – 288 с.
24. Фінансовий ринок : [навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни]. - [Електронний ресурс] / О.В. Яріш, Л.В. Гнипа-Черневецька. – ПУЕТ. -2011. –169 с. - Режим доступу: <http://www.lib.uccu.org.ua>
25. Фисун І. В. Страхування : навч. посібник / І. В. Фисун, Г. М. Ярова. – Київ : Центр учбової літ-ри, 2011. – 232 с.
26. Шкварчук Л.О. Фінансовий ринок: [навч. посібник] / О.Л. Шкварчук. – К.: Знання, 2013. – 382 с.